

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Dețunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvama”, „Someșana”, „Steaua”
„Timișanu”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana” și „Zlăgnea”.
„Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 5 Noembrie 1905.

Nr. 45.

Regulamentul revizorilor „Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare”.

În Nr. 21/22 dela 15 Octombrie a. c. al revistei „Penzintézet Szemle” a apărut un proiect de regulament pentru revizorii de bancă, elaborat de secretarul „Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare”, pe care îl reproducem în cele următoare în întregime, tractând tocmai o chestiune de interes actual pentru băncile noastre și Delegațiunea lor, care în urma ordinului primit dela ultima Conferință are să lucreze și să prezinte în anul viitor un proiect de statute pentru înființarea unei societăți formale în scopul introducerii reviziunilor obligatoare în sinul Băncilor noastre.

Introducere.

Dacă se potrivește undeva cuvântul înaripat englez: „Men not measures” („Oameni trebuie și nu măsuri”) atunci aceasta este activitatea revizorilor institutelor de bani. La prima vedere principiul acesta, ce este drept, pare a face de prisos regulamentul ce urmează cu privire la agendele revizorilor experți. Cu toate acestea unde afacerile institutului sunt conduse de directori laici și controlul îl exerciază asemenea laici, va să zică unde lipsesc oamenii de specialitate totuș poate face servicii bune și regulamentul de față. Afară de aceasta activitatea revizorilor experți datează mult prea de curând, decât să fi câștigat deja în măsură atât de mare încrederea celor interesați, încât orice normativ pentru agendele revizorilor să fie de prisos. Prin urmare scopul acestui regulament nu este de a instrui pe revizori, ci de a fixa relația reciprocă dintre revizor și institutul de revizuit și principiile normative ce vor avea să observe revizorii la exercitarea controlului, ca astfel să se ajungă la o procedură uniformă.

I. Organizarea reviziunii.

§. 1. „Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani ungare” („Magyarországi Penzintézetek Országos Szövetsége”) în sensul §-ului 2 punct n) al statutelor sale, supune administrația, socotelile și bilanțul institutelor de bani din provincie la cererea acestora, unei reviziuni prin revizori experți.

§. 2. Institutul, care dorește reviziunea, anunță aceasta dorință a sa, în scris, prezidentului Asociațiunii, arătând dacă se cere o reviziune generală ori parțială și ce să cuprindă aceasta din urmă.

§. 3. Reviziunea se efectuează în timpul fixat de institutul solicitator al reviziunii, prin unul ori doi revizori-experti designați din caz în caz de prezidentul Asociațiunii.

Motivare.

Dispoziția §-ului 1 mănecă din stadiul actual al chestiunii controlului de bănci, în sensul căreia reviziunea este deoparte numai facultativă, chiar și pentru membrii Asociațiunii, iar de altă parte pot face uz de ea și institutele de bani, cari nu stau în legătură cu Asociațiunea. Reviziunea o poate cere „institutul”, va să zică cercul celor îndreptățiți a cere reviziunea este indicat în generalități. Reviziunea o poate cere adunarea generală, direcțiunea, comitetul de supraveghiere; Asociațiunea va fi însă îndreptătită a-și delega revizorul și în urma unei simple scrisori firmate în ordine, fără conșiderare dacă în aceea se indică ori nu mai deaproape organul, care dorește reviziunea. În cadrul actualei legi comerciale institutele de bani își pot alege lângă comitetul de supraveghiere și revizori externi, pe unul ori mai mulți ani. Legea comercială adevărată nu limitează alegerile și numirile din partea adunării generale ori a direcțiunii; ba §. 193 admite chiar, ca conducerea afacerilor societății și reprezentarea ei să se încredințeze și altor plenipotențiați. Asemenea nu limitează legea nici cercul mandanților. De aci urmează, că de fapt adunarea generală este îndreptătită a alege afară de direcțiune și comitetul de supraveghiere încă și alte organe și a le încredința afaceri și agende, admise, în cadrul legilor, prin statute. În multe locuri alegerea prezidentului direcțiunii și a directorului executiv este rezervată adunării generale; afară de aceasta funcționează la multe institute de bani și un așa numit „conziliu”, organ asemenea necunoscut de legea comercială. Din dispozițiile legii referitoare la agendele comitetului de supraveghiere încă nu se poate deduce, că statutele n’ar putea investi și alte organe cu drepturile comitetului de supraveghiere.

Din acestea se vede, că pentru instituirea revizorilor experți nu trebuie așteptată modificarea legii acționare, ci chestiunea poate fi rezolvată și prin controlul autonom proiectat de „Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani ungare”.

§. 2 asemenea emanează din ideea controlului facultativ. Unde controlul este obligator, acolo trebuie controlat tot și fie-

cine, pe când unde controlul este facultativ, se face la dorință, acolo solicitatorul controlului este îndreptățit a fixa cadrele controlului. Astfel a ajuns acest § la statuarea reviziei parțiale, înțelegându-se sub aceasta restrângerea reviziei asupra unui ori altui ram de afaceri, asupra inventarului ori bilanțului etc. Pentru liniștirea momentană a institutului ajunge uneori și numai o reviziune parțială; dar o astfel de reviziune stă binișor departe de ideea controlului mai restrâns al institutelor de bani.

Înaintarea cererii de reviziune la mâna prezidentului Asociațiunii se cere din considerațiuni de discrețiune, ca atât despre cauzele reviziei, cât și despre efectuarea și rezultatul aceleia să fie informați cât mai puțini oameni, așazicând numai cei direct interesați.

Dispozițiile §-ului 3 s'au luat în interesul institutului de revizuit, ca nu cumva revizorul să-și aleagă pentru îndeplinirea controlului un timp, când eventual împedecă mersul afacerilor. Aceasta se înțelege nu eschide reviziunile neașteptate în cazurile acelea, când prin amânarea reviziei s'ar da ocaziune pentru nimicirea ori alterarea cazurilor de afaceri dificultate și când reviziunea o cere însuș institutul.

Numărul revizorilor este arătat cu unul ori doi, cu toate acestea ar fi de dorit, ca reviziunile să se facă totdeauna prin câte 2 experți, ca nu cumva sfaturile și raportul revizorului să cuprindă eventual numai păreri individuale.

II. Cualiția și aplicarea revizorilor.

§. 4. Revizori pot fi numai persoane versate în contabilitate, în administrația de casă și în control, precum și în întreagă specialitatea de bancă și cari s'au supus unui examen sub controlul Asociațiunii. Specialiști practici recunoscuți și probați, pot fi excepțional dispenzați de examen din partea direcțiunii.

§. 5. Revizorul ales are să deie în ședința direcțiunii pe lângă o declarație scripturistică prin care recunoaște regulamentul prezent obligator pentru sine, încă următoarea declarație solemnă: „Promit pe cuvântul și conștiința mea, că în calitate de revizor al „Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare“ voi observă strict regulamentele în vigoare, imi voi împlini conștientios obligamentele, voi păstră cea mai mare discrețiune asupra datelor, ce mi-s'au pus la dispozițiune și cari mi-au ajuns la cunoștință, și că voi compune imparțial și după cea mai bună a mea conștiință toate opiniunile, ce mise cer în calitate de revizor-expert“.

Motivare.

§. 4 stabilește cerințele qualiției revizorului expert. Ca orice reformă, așa și chestiunea controlului institutelor de bani se poate rezolvă numai prin educarea de oameni qualițiți pentru reviziuni. În străinătate se cere dela revizori deja o qualiție superioară, iar în Anglia, precum se știe, se ridică față de revizorii oficiali pretenziuni aproape neînțelese. La noi în țară qualiția cea mai minimală pentru un revizor este absolvarea unei școale superioare de comerț, completată cu o praxă de câțiva ani la bancă și depunerea cu succes a unui examen în ale administrației de bancă. Dar fiindcă chiar și pe lângă aceasta qualiție modestă, în caz de cereri mai număroase de reviziuni, organele disponibile ar fi insuficiente, iar de altă parte mulți specialiști de bancă distinși s'ar reține de la reviziuni, fiindcă i-ar jenă depunerea examenului, direcțiunea s'a investit în mod provizor cu dreptul de a acordă în cazuri excepționale dispenzații dela examen.

Prin § 5 revizorul își dă cuvântul pentru împlinirea conștientioasă a agendelor de natură discreționară, ce i-se încredințează. Direcțiunea se înțelege trebuie să-și aleagă astfel revizorii, încât să nu fie necesitate de acest gagiu; totuș fiindcă nu este și după natura lucrului nici poate fi la dispoziție altă garanție, promisiunea solemnă făcută de revizor, încă este suficientă pentru a-i ține conștiința neadormită.

III. Drepturile și obligamentele revizorilor.

§. 6. Revizorul este chemat a se convinge dacă administrația institutului cercetat de dânsul este rațională și în conformitate cu legea, statutele și hotărârile direcțiunii.

§. 7. Revizorul este îndeosebi obligat a lucra într'acolo, ca la institute să se exercieze resp. să se încetățenească un control intern sistematic, eficace și permanent.

§. 8. Funcționarii institutului sub reviziune sunt obligați a stă în toate direcțiile în ajutorul revizorului delegat, a-i prezentă valorile, documentele și registrele de lipsă și a-i servi cu toate informațiunile cerute. Când reviziunea se face cu conlucrarea direcțiunii și a comitetului de supraveghiare, atunci expediarea avizurilor despre începerea lucrărilor de reviziune ale revizorului au să o facă funcționarii institutului, despre ceea ce revizorul este obligat a se convinge.

§. 9. Revizorii sunt obligați a păstră cea mai mare discrețiune asupra celor experiate cu ocaziunea reviziei și despre rezultat a înaintă la Asociațiune un raport scripturistic amănunțit. După cenzurarea acestui raport, Asociațiunea comunică rezultatul reviziei, de regulă însuș raportul, organului care a solicitat reviziunea institutului.

§. 10. Revizorul este obligat a arătă în raportul său defectele observate, a face propuneri pentru delaturarea lor și în general a avea în vedere în toată privința interesele și promovarea institutului revizuit.

§. 11. Lucrărilor de reviziune sunt a se consacra zilnic 6 oare, în care timp revizorul trebuie să se ocupe cu studiarea datelor, ce i-s'au pus la dispoziție. În cazuri urgente și grave oarele de lucru se pot înmulți cu învoierea revizorului, în care caz însă îi compete pentru lucrările îndeplinite peste oarele regulate de lucru, taxe separate după învoială.

§. 12. Revizorului îi compete pentru reviziune diurn de K 30; afară de aceasta trebuie să i-se restituie pretul biletului de cale ferată cl. II (tren accelerat) și taxa trăsării conform referințelor locale. Pentru 10 oare petrecute în călătorie compete diurnul întreg; sub 10 oare diurnul jumătate. Diurnul și speșele le ridică revizorul dela cassa institutului revizuit, pe lângă cuitanță.

Motivare.

§. 6 schițează în trăsături mari obligamentele revizorului. Legea trebuie să o aducă revizorul cu sine la institut, iar statutele și decisiunile direcțiunii, resp. procesele verbale trebuie să le studieze la fața locului. Ba reviziunea trebuie chiar să înceapă cu aceasta; tocmai pentru aceea este consult, ba ar trebui poate chiar intercalat în regulament, că institutul solicitator al reviziei, deodată cu înaintarea cererii sale, este obligat a trimete la prezidiul Asociațiunii spre prealabilă stularie și statutele și eventuale regulamente disponibile.

§. 7 îi impune revizorului extern obligamentul de a lucra pentru încetățenirea *controlului intern*.

Controlul institutelor de bani conzistă, în senzul studiului de față, în revizuirea periodică a administrației, contabilității etc. prin specialiști externi străini de societate.

Dar o administrație corectă nu se mulțamește numai cu bunele sfaturi și directive venite de afară și cu declarațiunile organelor externe, ci se nuzicește în prima linie a institutului și în internul institutului și între organele acestuia un control sistematic permanent. Singuraticile operațiuni de bancă pot fi controlate exact numai dela originea lor; iar controlul acesta îl pot exercia cu succes iarăș numai organe, cari cunosc toate stipulațiunile prealabile ale operațiunii și urmăresc cu atențiune efectuarea ei. Pentru aceasta e de lipsă controlul intern.

Acest control se exerciază mai mult ori mai puțin riguros și în forme deosebite la cele mai multe institute de bani din Ungaria încă dela fondarea lor. El este incredințat de regulă funcționarului conducător al institutului. La institute mai mari controlul intern îl exerciază o secție specială de control. În general însă nu se poate zice, că chestiunea controlului intern s'ar fi rezolvat la noi cu succes. După părerea generală adecă controlul este chemat a-l exercia contabilitatea, aceea contabilitate, care nu numai că participă la administrarea averii societății, ci și dă de multeori directiva acestei administrațiuni. Este deci evident pentru fiecare, că agendele de control nu pot fi incredințate contabilității, pentru că noțiunea controlului rațional exclude, ca cineva să se controleze pe sine însuși.

Un control intern eficace trebuie să cuprindă întreg organismul și toți ramii de activitate ai institutului; trebuie controlate și lucrările contabilității, și în special diferitele stornări, spre a vedea dacă sub ele nu se ascund cumva oarecari abuzuri.

Un astfel de control vor putea exercia natural, numai oameni independenți și specialiști. Din motivul acesta este necesar a institui la institute mai mari câte o secție specială de reviziune, iar la institute mai mici revizori.

Acolo unde sistemizarea noului post ar fi împreună cu spese însemnate revizorul poate și lipsi, având a trece agendele acestuia la directorul executiv. Acesta este atât conform statutelor și regulamentelor, cât și conform uzului stabilit prin praxă primul și cel mai important organ executiv al societății și dirigentul tuturor afacerilor institutului. Fiindcă fiecare organ de control trebuie să aibă o anumită independență, și la institute de bani mai mici nu poate fi nimeni coordonat ori chiar egal îndreptățit cu directorul executiv, de aceea, unde funcționează 2—3 funcționari cu un director, acolo controlul intern încă nu-l poate exercia altul cu succes decât numai directorul.

Iar la institutele cele mai mici, unde nu este decât un contabil și un cassar, cari pot comod îndeplini agendele și nu sunt mijloace pentru a plăti un revizor, acolo controlul permanent trebuie să-l exercieze comisarul de zi. Acesta va avea să înscrie într'un registru purtat de el toate plătirile și încasările, iar cassarul va putea licida numai banii asignați de comisarul de zi, care are să vegheze mai departe ca să se asigneze numai sume de fapt votate prin comitetul de cenzură. Saldul registrului purtat de comisarul de zi trebuie să consune la încheiere cu saldul casei purtate de contabil precum și cu numărul efectiv. Numărul, precum și cambiile din aceiași zi le ia în primire comisarul de zi și le încuie. Una din cheile de cassă o păstrează comisarul de zi, a doua cassarul. Cambiile de reescompt le liberează din cassă comisarul de zi. Asignațiunile, scrisorile de bani și preste tot valorile se pot primi dela postă numai pe lângă stampila societății și contrasignarea cumulativă a comisarului de zi și a contabilului. Sistemul comisariatului de zi și un regulament bun și riguros, completat cu revizuirea periodică făcută printr'un revizor extern, este un control deplin corăspunzător pentru institute mai mici.

Paragraful 8 cuprinde una din condițiunile principale pentru eficacitatea controlului și anume aceea, ca revizorul să i-se pună la dispoziție toate informațiunile ori însemnările ce le-ar cere. Pentru a supraveghea dacă revizorul procede conștientios la îndeplinirea agendelor sale și a lua nemijlocit la cunoștință eventualele obiecțiuni ale acestuia, i-s'a dat în acest § direcțiunii și comitetului de supravegheare dreptul de a asista la reviziune.

Paragraful 9 se reintoarce iarăș la un punct cardinal al promisiunii solemne prevăzute în § 5, la discrețiune. Aceasta trebuie observată nu față de Asociațiune, ci față de a treia persoană, străină de institutul ori institutele din chestiune. Revizorul indiscret comite cel mai grav caz disciplinar, căci își calcă cuvântul dat.

Paragraful 10 statorțește forma și scopul raportului, ce are să-l prezinte revizorul pe calea Asociațiunii, institutului solicitator al reviziunii. Extenziunea acestui raport depinde deoparte de mărimea institutului, iar de altă parte de întrebările și circumstanțele cuprinse în § 25.

La fixarea duratei reviziunii, § 11 măneacă din faptul, că agendele împreunate cu reviziunea sunt atât de obositoare, încât

conzumă în 6 oare de lucru toate puterile revizorului; de altă parte funcționarii institutelor de bani din provincie arareori sunt ocupați în birourile lor peste 6 oare la zi.

Conform § 12 îi compet revizorului diurne, căci până când reviziunea institutelor de bani nu se sistematizează într'o formă oarecare, reviziunea poate fi pentru revizorii existenți numai o ocupațiune secundară. Îndatăce se va cere efectuarea de reviziuni mai număroase, revizorii vor fi instituiți cu salare anuale sistematizate și amăsurat acestora se va fixa și taxa reviziunilor după chei diferite.

IV. Procedura la reviziune.

Reviziunea cuprinde:

- a) contabilitatea;
- b) administrația;
- c) inventarul și bilanțul;
- d) singuraticii rami de afaceri.

A) Revizuirea contabilității.

§. 13. Revizorii vor avea chemarea de a introduce, în senzul §-ului 2 punct i) al statutelor Asociațiunii, la institutele revizuite, după posibilitate, o contabilitate uniformă. Pe lângă aceasta vor avea să țină cont de relațiile speciale dela respectivul institut: de statul funcționarilor, de spesele de administrație.

§. 14. Pentru purtarea registrelor sunt normative următoarele:

1. Să se introducă contabilitatea dublă și în aceasta următoarele registre: prima-nota, cassa, jurnal, eventual registre de conturi personale resp. cont-curent.

2. Cărțile auxiliare și scontriile sunt a se purta în numărul și categoria recerută amăsurat extenziunii afacerilor.

3. La depozite spre fructificare trebuie să se deschidă în registrul auxiliar câte un cont separat pentru fiecare libel liberat, care cont trebuie să conțină: 1. numele și domiciliul deponentului, 2. Nr. contului de depunere, 3. procentul fixat pentru depozite, 4. timpul depunerii și scoaterii (ridicării), 5. suma depusă și scoasă, 6. starea depozitului, 7. suma intereselor scadente, 8. eventualele vinculațiuni și stipulațiuni speciale cu deponentul.

4. La afacerile de escont sunt a se purta următoarele registre: sccontu de cambii (evidența cambiilor intrate); sccontar; carte de impegnuri. Pentru cambiile reescontate mai sunt a se purta: o carte de evidență a cambiilor reescontate și un sccontar al acestor cambii.

5. Pentru debitorii dela împrumuturi pe obligațiuni simple, hipotecare și de cont-curent trebuie să se deschidă în registrele corespunzătoare pentru fiecare debitor în parte, câte un cont separat.

Registrelor acestea sunt a se prevedea cu câte un index.

Pentru control toate evidențele acestea trebuie purtate — eventual pe foi volante — în câte două exemplare.

6. Hărțile de valoare se țin în evidență grupate după categorii, arătându-se la fiecare bucată, data cumpărării ori vânzării, numărul efectului, bucățile, valoarea nominală, numărul cupoanelor, cursul la cumpărare resp. vânzare, suma intereselor. La încheierea anuală efectele de o categorie se calculează cu un curs comun. Acest curs nu poate fi mai mare decât cursul de bursă. Faptul, că efectele se iau la bilanț cu cursul „bani”, conform buletinului de curs dela 31 Decemvrie al bursei din Budapesta, nu poate fi excepționat.

7. Monetele și banii străini (valute) se țin în evidență tot grupate după categorii. Într'alte înșă

sunt normative pentru acestea dispozițiile punctului precedent.

§. 15. Pentru a constata realitatea pozițiilor trecute în registre, revizorul confruntă înscrisurile din cassa, prima-nota cu documentele justificative, pe baza cărora s'au făcut înscrisurile (corespondențe, cuitanțe, consemnări, recipise postale, contra-carta Băncii Austro-Ungare etc.); asemenea se convinge de exactitatea trecerilor următoare din registrul fundamental în celelalte registre. Dacă registrele s'au purtat greșit, revizorul este îndreptățit a corege poziția greșită, astfel însă ca poziția premergătoare încă să rămână legibilă. Spre scopul acesta revizorul se va folosi de o altă negreală decât cea folosită la înscrisurile originale și va scoate în o formă corespunzătoare la iveală că co-recturile provin dela dănsul.

Pentru controlarea transcrierilor sunt suficiente în general câteva probe, dacă la institutul de revizuit este introdus un sistem de contracontare în regulă.

Motivare.

În § 13 se cuprinde unul din principiile fundamentale ale programei Asociațiunii. Aceasta, de sine înțeles, nu însemnează că Asociațiunea ar voi să impună cu sila institutelor revizuite un sistem ori altul de contabilitate. Pentru că cât timp legea se mulțamește în ce privește institutele de bani și cu contabilitatea simplă, nu poate fi vorba de o impunere a unui ori altui sistem de contabilitate dublă. Totuș Asociațiunea a trebuit să adopte un sistem oarecare, pe care să-l recomande consecuent, în caz când vreun institut, ce stă sub reviziune, sau și altul — cum s'a întâmplat adeseori — îi cere în direcția aceasta sfatul, cu observarea, că ar voi să-și pună contabilitatea pe alte baze ori să înlocuiască sistemul vechiu de până acum.

Un astfel de caz s'a avut în vedere cu punctul 1 al §-ului 14, prin care se recomandă spre introducere contabilitatea dublă italiană, la care, în opoziție cu sistemul francez diviziunea muncii și controlul sunt ușoare. Așa zisul „Registru de cassa“, scurt „Cassa“ ține în evidență toate pozițiile, cari au dat naștere unei circulațiuni de bani gata; pe când pozițiile, unde o circulațiune de bani n'a avut loc, va să zică pozițiile de credit se trec în „Prima-Nota“. Pentru a evita specificarea pozițiilor în registrele cu conturi resp. pentruca pozițiile referitoare la unul și acelaș cont să se treacă asupra acestuia cât se poate de contrase, să poartă și un al treilea registru, așa numitul „Jurnal“, în care se poate efectui gruparea pozițiilor pentru registrele cu conturi. Pe lângă cărțile acestea mai trebuie purtate și registre de cont-curent și de conturi personale, fiindcă numai din acestea se poate constata în mod sistematic relația institutului față de clienți.

Punctul 2 mai relevază afară de registrele secundare încă și scontrii, cari sunt adeseori mult mai de importanță decât cele dintâi, căci pe când una ori alta din registrele auxiliare poate și lipsi, pe atunci scontrii nu este permis să lipsească.

Punctul 3 se ocupă cu evidența depozitelor și deponenților. Contul depozitelor din Maestru arată suma depozitelor intrate și restituite, va să zică arată starea depozitelor spre fructificare. Datele din Maestru însă nu sunt suficiente, pentru aceea este de lipsă să se poarte și registre auxiliare, cari să arete specificat și după deponenți: 1. adresa deponentului, de care institutul poate avea lipsă în contactul cu clientul său; 2. numărul depozitului care trebuie să consune cu Nr. libelului; 3. procentul fixat pentru depozit, fiindcă acesta variază de regulă din timp în timp și adeseori și după deponent; 4. data schimbărilor ivite în depozit, și 5. schimbările în sume, cari sunt de lipsă la calcularea intereselor; 6. starea depozitului; 7. interesele scadente, fiindcă acestea în caz de neridicare, trebuie capitalizate; 8. stipulațiunile fixate, cari variază conform dorinței deponentului. Schimbările ivite zilnic în singuraticile conturi de depozit sunt a se trece prin cassa, pe când în contul „Depozite“ din Maestru ele vin trecute numai deodată și contrase în o singură sumă.

Punctul 4 înșiră registrele, ce sunt a se folosi în ramul escontului și la reescont. În scontrul cambiilor se introduc acestea din caz în caz în ordine cronologică. Acest registru are rubrici acomodate pentru înscrierea tuturor înscrisurilor esențiale ale cambiei și conține, dacă s'au umplut exact toate rubricile, copia cambiei. Scadențarul servește pentru gruparea cambiilor din portoliu după scadență. În aceste se înscrie numai numărul curent al cambiei, numele acceptantului și suma. Alte date nu sunt de lipsă, pentru că acelea se pot eruă, pe baza numărului curent în orice moment din scontru. Cărțile de împrumuturi se poartă după numele debitorilor cambiali, pentru a avea o evidență, care debitor cu cât este interesat la institut. În loc de cărți se pot purta și foi volante. Cambiile reescontate se țin în evidență în registrul respectiv, grupate după institutele reescontătoare. În acest registru însă se introduce numai numele acceptantului, suma, scadența și numărul curent al cambiei, pe baza căruia se pot apoi eruă celelalte date ale cambiei din scontru. În scadențarul cambiilor reescontate este de ajuns a indica numai în o singură sumă cambiile scadente în o zi, precum și numele institutului reescontător.

Pentru ramii de afaceri amintiți în punct 5 se recer registre diferite. Debitorii hipotecari se țin în evidență în registrul împrumuturilor hipotecare, în care singuraticile conturi au următoarele rubrici: numele și adresa debitorului, capitalul împrumutat, descrierea scurtă a ipoteci, condițiunile, asigurarea, scadența și suma intereselor, data și suma amortizării, capitalul restant și observări. Împrumuturile pe efecte se țin evidente în cartea de lombard, ale căreia conturi au următoarele rubrici: data și suma împrumutului; suma și scadența intereselor (de când până când); numirea amanetului, evidența cupoanelor și note. Datele acestea însă se pot înscrie și în două registre, anume: în cel al avansurilor și în acela al depozitelor. În primul registru se trec sumele, adică replătirile și interesele, data plătirilor și starea împrumutului; în al doilea valorile amanetate și cupoanele.

Pentru împrumuturile pe obligațiuni și de cont-curent încă se poartă cărți separate; conturile acestora arată numele debitorului și al eventualilor caventați; suma împrumutului, condițiunile, procentul și scadența. Cărțile de cont-curent sunt întocmite conform sistemului de calculare adoptat la institut. Cel mai exact este sistemul englezesc, care însă dă mult de lucru și recere două registre. Cel mai uzitat metod este cel retrograd.

B) Revizuirea administrației.

§. 16. Revizorul este obligat a revizui banii gata, efectele, valutele (banii străini), portoliul de cambii, depozitele libere, amanetele și alte valori, precum și obligațiunile și documentele societății și a se convinge, dacă valorile și documentele arătate de contabilitate sunt de fapt în ordine.

§. 17. Revizorul trebuie să țină cont ca în general administrația societății și în special a casei să fie rațională, anume:

1. Nimănuși să nu-i treacă prin mâni valori, despre cari nu are însemnări.

2. La primirea ori predarea valorilor să fie prezenți cel puțin doi funcționari.

3. Cassarul nu poate fi încredințat totodată și cu purtarea de registre. Bani ori valori poate lua în primire numai cassarul cu contrasignarea controlorului.

4. Fiecare document de cassa are să fie subscris, afară de persoana autorizată a face asignările, încă și de purtătorii registrelor auxiliare și a se contrasignă de cassar.

5. La încheiere cassarul numără banii din cassa și rezultatul îl confruntă cu saldul de cassa stabilit pe baza documentelor și registrelor. Verificarea saldului se face prin cassar și controlor.

6. Este oprit a conșidera la încheierea casei, asignațiunile de cassa, cuitanțele etc. drept bani gata. Ori ce erogațiune, fie aceea și numai provizorie, trebuie imediat înscrisă în registre.

7. Numărul din cassă și valorile, precum și tipăriturile de libele de depozit, bonuri de cassă și cereuri trebuie păstrate în dulapuri de fer sub chei cel puțin duble.

8. Procurările de bani, pe cale telegrafică ori postală, să se facă prin directorul executiv, cu știrea și pe lângă semnatura a cel puțin încă doi funcționari de cassă.

9. Toate corespondențele de peste zi sunt a se semnă, înainte de firmare, din partea contabilității și a cassei.

10. Votarea împrumuturilor, escontarea cambiilor, liberarea de declarațiuni de extabulare parțială, trebuie să se facă pe baza unei „cărți de cenzură“, care se încheie zilnic, se subscrie de toți membrii direcțiunii prezenți la ședință și stă sub control special. La cenzură sunt a se înainta totdeauna date, despre cari rămân urme permanente. Declarațiuni de extabulare să subscrie membrii direcțiunii numai, după ce într'un registru special doi funcționari ai societății au confirmat cu subscrierea lor achitarea pretenziunii din chestiune.

§. 18. Una din recerînțele indispensabile ale unei administrații de cassă corecte este controlul cât mai des. Acesta se exerciază din timp în timp și constă în următoarele:

1. Cassa se controlează zilnic prin numărarea banilor gata și a valorilor.

2. Controlul lunar se face cu ajutorul bilanțului brut, care trebuie confrontat cu registrele auxiliare.

3. Semestral se controlează acei rami de afaceri, cari se încheie la semestru, în special depozitele spre fructificare, conturile curente etc.

4. Reviziunea anuală se face prin examinarea bilanțului.

C) Reviziunea inventarului și a bilanțului.

§. 19. Inventarul, care trebuie să reoglindeze fidel situația institutului, trebuie să conțină toate părțile constitutive ale activelor și pasivelor, pe baza cărora se face reviziunea și se compune bilanțul.

§. 20. Bilanțul trebuie să fie clar și real. Pentru a examina aceasta revizorul va trebui să se convingă înainte de toate dacă deschiderea registrelor s'a făcut în conformitate cu bilanțul de încheiere al anului precedent? Apoi examinează, dacă s'au specificat la inventar exact toate valorile și dacă sumele inventarului consună cu sumele registrelor principale și auxiliare? În fine examinează extrasele de registre, cari formează specificarea inventarului.

Dacă bilanțul este compus în conformitate cu principiile depuse în §-ul următor, atunci, la cererea institutului revizuit, revizorul este obligat a constata aceasta la călcăiul bilanțului.

§. 21. Afară de principiile fundamentale uzitate la compunerea unui bilanț real, revizorul este obligat a urmări cu deosebită atențiune următoarele:

1. Ca suma reescontului să se facă evidentă în bilanț, având a se deschide spre scopul acesta în Maestru un cont special.

2. Pretenziunile dubioase, cuprinse în contul profit și pierdere în o poziție separată, sunt a se trece în contul pretenziunilor dubioase, de unde suma ce întrece valoarea probabilă, să se transpună sub titlul „pierdere“ asupra contului de profit și pierdere.

3. Hărțile de valoare ale diferitelor fonduri au să figureze ca active, fondurile însăș ca pasive.

4. Interesele tranzitoare trebuie calculate înainte de compunerea bilanțului, cu cea mai mare exactitate posibilă. Prezentarea intereselor restante ca avere trebuie evitată după posibilitate; dacă totuș s'ar cal-

culă astfel de interese, ele nu este permis să fie calculate peste timpul în care se pot valida conform legii și nici cu un procent mai mare decât cel legal. Iar interesele tranzitoare anticipate se pot calcula cel mult cu procentul de fapt încasat; intrucât s'ar calcula cu un procent mai urcat, aceasta nu se poate excepționă.

D) Reviziunea singuraticilor rami de afaceri.

§. 22. Afară de cele precedente revizorul este obligat a se convinge de starea singuraticilor rami de afaceri și de raportul (proporția) în care stau aceștia unul față de altul. În special trebuie cercetat dacă activele sunt absolut sigure.

§. 23. Ce privește portfoliul de cambii trebuie veghiat, ca cambiele să fie sigure și ușor realizabile; iar creditul acordat pe calea aceasta să nu întreaacă nici-când capacitatea de credit a debitorilor. În direcția aceasta revizorul să caute a-și formă o opinie independentă, ascultând părerea unuia ori a mai multor bărbați cunoscători ai referințelor locale și demni de încredere.

§. 24. La împrumuturile de cont-curent și lombard să se pretindă acoperire deplină; deci să se primească după posibilitate numai hărțile de valoare caucionabile.

§. 25. Cu privire la acordarea împrumuturilor hipotecare, la cumpărările de efecte și plasarea capitalurilor, revizorul trebuie să veghieze ca proporția dintre singuraticii rami de operațiune să fie corespunzătoare situației speciale a institutului respectiv, ca în cazuri extraordinare să-și poată mobiliza valorile grabnic și fără perderi mai mari.

V. Raportul revizorului.

§. 26. Raportul revizorului (§§. 8 și 9) trebuie să lămurească următoarele chestiuni și circumstanțe:

I. Generalități.

1. Recercarea pentru efectuarea reviziunii și arătarea cauzelor pentru cari s'a cerut reviziunea.

2. Amintirea mandatului referitor la reviziune precum și data ultimei reviziuni.

3. Inceperea și terminarea reviziunii.

4. În ce măsură s'a făcut?

5. Numirea organelor societății prezente la reviziune (membri ai direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere).

II. Fondarea și fondurile institutului.

1. Când s'a fondat, pe cât timp? Eventuala reorganizare.

2. Capitalul societar original al institutului?

3. Urcarea capitalului de acții, timpul, suma?

4. Intrucât urcarea capitalului de acții s'a făcut din fondul de rezervă, lucrul acesta este a se releva în special.

5. Creșterea rezervelor.

6. Amortizările făcute din fondul de rezervă.

7. Capitalul societar și rezervele institutului pe timpul reviziunii.

III. Scontrarea cassei.

1. Cari fonduri se administrează separat? (fond de rezervă, fond de penziuni, fond pentru asigurarea scrisurilor fonciare).

2. Saldul cassei, conform datelor registrului „Cassa“ resp. „Maestru“, comparat cu numărul aflat în cassă.

3. S'au aflat în cassă sume, cari formează proprietatea funcționarilor ori a altor persoane; ori aflu-tu-s'au afară de cassă bani, cari trebuiau să fie în cassă și au fost cuprinși în sald?

4. În cari casse se țin banii gata și cheile de cassă cum se manipulează?

5. Sunt luate măsuri pentru substituirea controlului de cassă, resp. eschisă este posibilitatea, ca în unul și același timp să poată dispune de două ori mai multe, eventual de toate cheile?

6. Duplicata cheilor de control unde se păstrează și sunt luate precauțiuni, ca aceste duplicate să poată fi inmanuate numai celor chemați?

7. Manipulația de cassă este strict separată de contabilitate și s'au luat dispozițiuni, ca aceste două posturi nici trecător să nu se cumuleze?

8. Cine primește posta și scrisorile cu bani? Se poartă despre toate intrările prin postă un jurnal de intrate cu subscrieri originale?

9. În a cui prezență se pachetează și sigilează banii și valorile de trimes cu posta, cum se expediază și controlează-se ca în intervalul dintre sigilare și predare la postă să nu se poată întâmpla un abuz?

10. Se încheie cassa zilnic în prezența controlului și pe lângă supraveghierea contabilității și se numără banii gata? Există în direcția aceasta vre-un regulament?

11. Oferă edificiile și birourile, precum și starea casselor garanție suficientă contra spargerii și focului? Este contractată vre-o asigurare contra spargerii?

IV. Escontul de cambii.

1. Care este numărul arătat și de fapt constatat al cambiilor și suma acestora conform conspectului special; consună starea aceasta cu saldul contului respectiv din Maestru?

2. Sunt provăzute cambiile din portoliu cu numărul minimal de subscrieri preținse de statute?

3. Nu se pot excepționă singuratică cambii din punct de vedere formal?

4. S'au protestat la timp cambiile neplătite?

5. Sunt cambii expirate, dacă da, cari din acelea sunt improcuate, cari nu?

6. S'au cenzurat conform statutelor cambiile prezentate?

7. Cambiile de prolongire se pun din nou la cenzură?

8. Nu s'au omis din cambiile prolongite unele subscrieri, cari au figurat pe cambia originală și dacă da, anunțat-s'a aceasta schimbare direcțiunii?

9. Fixarea procentului de discount de a cui competență se ține conform statutelor resp. regulamentului?

10. Acoardă institutul împrumuturi pe lângă cambii cu acoperire și dacă da, sub ce titlu figurează capitalurile plasate în modul acesta și unde se păstrează cambiile?

11. Cum se păstrează cambiile aparținătoare portoliului? Cine le manipulează?

12. Sunt luate dispozițiuni, ca cassarul să ajungă la timp în posesiunea cambiilor scadente?

13. Ce se întâmplă cu cambiile achitate, cari eventual nu se liberează partidelor?

14. Sunt la institut cambii cari s'au dat exclusiv, numai pentru procurarea de bani pe sama institutului?

15. Se poartă evidență despre cambiile reescontate?

16. Consemnări despre aceste cambii, după posibilitate cu arătarea procentului și a intereselor de reescont plătite.

17. La încheierea anuală ce interese tranzitoare se calculează la escont și ce la cambiile reescontate?

18. Dacă creditul cambial s'a acordat pe baza unui document de asigurare ipotecară, trebuie constatată aici-colea că oare nu întrec datoriiile cambiale suma creditului asigurat prin intabulare?

V. Efectele publice.

a) Efectele proprii ale institutului.

1. Confrontarea situației din scontii cu efectele de fapt existente.

2. Care a fost prețul de procurare, respective cursul efectelor conform ultimului bilanț?

3. Valoarea după curs a efectelor pe timpul revizuirii?

4. S'au scontrat efectele bucată de bucată?

5. S'a examinat coalele de cupoane ale efectelor?

6. S'au aflat cupoane scadente, dar neincassate, ori au lipsit cupoane?

7. Incassatu-s'au în anul expirat punctuos interesele de efecte (cupoanele) și sunt arătate sumele și veniturile realizate în modul acesta în contul intereselor de efecte?

8. În caz de vânzări efectuite în cursul anului încurs-au în prețul de vânzare al efectelor și interesele curente ale cuponului ultim.

9. Se poartă consignațiuni de numeri asupra efectelor și în special asupra celor sortabile?

10. Nu se află cumva în portoliul efectelor hârtii de valoare expirate resp. sortate?

b) Efectele străine aflătoare la institut.

1. Starea efectivă și după scontii.

2. Sunt provăzute efectele cu cupoanele curente resp. coalele de cupoane?

3. Ce evidență se poartă despre efectele din depozit?

4. Se poartă o evidență specială cu subscrieri originale despre efectele de depozit intrate și eșite?

5. Se controlează sortarea efectelor sortabile și nu se află între ele valori sortate, dar nerescumpărate?

6. Provăzute sunt cu indossament în bianco efectele nominative?

VI. Afacerile de cont curent.

1. Se acoardă creditele de cont-curent prin comitetul de cenzură în toată regula și înscris este pe pagina fiecărui debitor de cont-curent suma maximală a creditului?

2. Unde se manipulează documentele resp. valorile, cari servesc ca acoperire și este evidența lor în nex cu contul-curent?

3. La credite de cont-curent cu acoperire ipotecară ori de efecte nu este depășit creditul maximal votat?

4. După care metod se calculează interesele de cont-curent și când se încheie aceste conturi?

5. Executat-s'a capitalizarea intereselor la timpul stipulat?

6. Cine fixează etalonul de interese al conturilor curente?

7. În ce intervaluri se fac extrasele de cont-curent?

8. Cum li-se inmanuiază acelea proprietarilor de conturi-curente?

9. Sunt confirmate saldurile conturilor-curente tot la semestru?

10. În ce intervaluri se extrag saldurile conturilor-curente?

11. Se confruntă ele cu Maestrul și cu scrisorile de confirmare ale conturilor-curente?

VII. *Contul-giro.*

1. In care carte se poartă contul-giro al Băncii Austro-Ungare?
2. Se inscriu in contra-carte zilnic pozițiile?
3. Cine manipulează blanchetele de cecuri albe și roșii?
4. In ce intervaluri se confruntă contul-giro cu contra-carta?
5. Ce sumă reprezintă depozitul fundamental al institutului?
6. Ce sald a fost pe timpul reviziunii?

VIII. *Cassa de păstrare postală.*

1. In care carte se ține in evidență contul Cassei de păstrare postale?
2. Se adună in ordine numerică consemnările zilnice?
3. Cine manipulează blanchetele de cecuri dela Cassa de păstrare postală?
4. Consună ultima consemnare cu contul Cassei de păstrare?
5. Cât este depozitul fundamental inatacabil al institutului?
6. Ce sald a fost pe timpul reviziunii?

IX. *Bonurile de cassa.*

1. Emite institutul bonuri de cassa?
2. Cum se țin in evidență blanchetele acestor bonuri?
3. Ce evidente poartă institutul pentru controlul circulației bonurilor de cassa?
4. Cum se liberează bonurile de cassa și se poartă asupra emisiunii lor procese verbale continuate?
5. Se nimicesc și păstrează in toată regula bonurile de cassa rescumpărate?
6. Constatarea bonurilor de cassa in circulație, deoparte cu ajutorul evidentelor acestor bonuri și a proceselor verbale dresate la emisiunea lor, iar de altă parte pe baza blanchetelor nefolosite și a bonurilor de cassa rescumpărate.
7. Consună saldul constatat pe calea aceasta cu situația din Maestru?
8. Cine fixează etalonul de interese al bonurilor de cassa și pe ce bază?
9. Dotatu-s'a la compunerea bilanțului „contul intereselor de bonuri de cassa” pentru interese restante?

X. *Depozitele spre fructificare.*

1. Cine manipulează tipăriturile de libele de depozit?
2. Se poartă o evidență numerică despre aceste libele dela primirea lor din tipografie și câte libele se află in circulație conform acestei evidente?
3. Cine poartă cărțile depozitelor spre fructificare?
4. Sumele depuse și ridicate se trec in cărțile de depozit independent de cassa și cine controlează documentele justificative referitoare la aceste treceri?
5. Consună suma finală a extrasului depozitelor spre fructificare cu starea contului „depozite spre fructificare” din Maestru?
6. Consună numărul depozitelor cu numărul libelelor de depozit in circulație?
7. Se anulează și păstrează in toată regula libelele de depozit scoase din circulație și cât timp?
8. Se poartă scontii despre depozite și prin cine?
9. In ce intervaluri se face capitalizarea intereselor?

10. Cu ce procent se fructifică depozitele?
11. Sunt depozite sechestrate ori nimicite judecătorește?
12. S'au confruntat din partea revizorului cu cartea de depozite libelele prezentate de deponenți in cursul reviziunii?

XI. *Imprumuturile hipotecare.*

1. Se acoardă imprumuturile hipotecare prin concluze formale ale direcțiunii?
2. Cu ce documente sunt ajustate actele de imprumut (obligațiune, foaie catastrală, extras funduar autentic).
3. Se ține cont ca imprumuturile să se licuideze numai dupăce este documentată prioritatea intabulării in senzul concluzului direcțiunii?
4. Cu ce se documentează aceasta prioritate?
5. Se cuprind in obligațiunile din portofoliu toate punctele recerute?
6. Cui se plătește valuta imprumuturilor hipotecare?
7. Cum și prin cine se manipulează obligațiunile imprumuturilor hipotecare și celelalte acte?
8. Sunt luate dispozițiuni ca edificiile hipotecate să fie asigurate contra focului și aceste asigurări să și rămână in vigoare sub toată durata imprumutului? Prenotate sunt polițele de asigurare in favorul institutului, ca creditor hipotecar?

9. Sunt interese ori rate restante?
10. Care este suma intereselor restante?
11. Sunt restante, la cari i-se judecă institutului eventual numai interesele legale?
12. Poartă institutul pentru imprumuturile pe amortizare cont de anuități?
13. Are institutul realități cumpărate la licitațiune?
14. Pe al cui nume stau aceste realități in cartea funduară?
15. Corespunde prețul de cumpărare al realităților valorii lor de circulațiune?
16. Prin cine este reprezentat institutul la licitațiuni?
17. Se calculează la incheierile semestrale resp. anuale interese tranzitoare anticipate și cu ce procent?
18. S'a convins revizorul prin mai multe probe, că pretenziunile de imprumuturi hipotecare din registre de fapt au mai existat pe timpul reviziunii?
19. Poartă institutul asupra declarațiunilor de extabulare și transcriere liberate conspecte in ordine?
20. Cine controlează ca institutul să nu se păgubească prin liberarea declarațiunilor de extabulare?
21. Consună suma finală a extrasului imprumuturilor hipotecare cu starea contului „Imprumuturi hipotecare” din Maestru?

XII. *Imprumuturile cu caventi.*

1. Imprumuturile cu caventi sunt votate in regula din partea direcțiunii?
2. Unde se păstrează obligațiunile și prin cine?
3. Consună starea extrasului imprumuturilor cu caventi cu Maestrul.
4. Conțin obligațiunile cu caventi toate punctele de lipsă?
5. Conțin obligațiunile acestea vre-o astfel de declarație a caventului, incât in caz de acordare de respiruri să nu poată ridica ulterior excepțiuni?
6. Se observă replătirile parțiale prevăzute in obligațiune?

7. Care este procentul acestor imprumuturi?
8. Se calculează exact interesele tranzitoare?
9. Sunt interese restante și cât de mari?

XIII. *Imprumuturi ipotecare cedate.*

1. Cărui institut emitent de scrisuri fonciare îi cedează institutul imprumuturile sale ipotecare?
2. Consună suma imprumuturilor cedate cu capitalurile restante din conspectul liberat de institutul cesionar?
3. Acoper pretenziunile în ființă față de clienți, capitalurile cedate?
4. Se calculează exact, la încheierea semestrală resp. anuală interesele tranzitoare ale imprumuturilor cedate și cu ce procent?

XIV. *Contabilitatea.*

1. Ce jurnale se poartă?
2. Sunt practic întocmite jurnalele, registrele și evidențele în folosință, se poartă și se încheie ele conform regulamentului?
3. Este document justificativ despre fiecare poziție și documentată este în regulă fiecare contare? Documentele confrontate cu registrele sunt a se aminti!
4. S'a constatat la acestea vre-o diferență?
5. Se jurnalizează cazuri de afaceri înainte de trecerea lor prin casă?
6. Nu sunt restante la lucrările de contabilitate.
7. Cum se păstrează registrele, jurnalele și celelalte însemnări?
8. Cum sunt împărțite lucrările de contabilitate între funcționari și este suficient personalul existent?
9. Cum este întocmită arhiva?
10. Sunt luate măsuri, ca socotelile referitoare la singuraticii rami de afaceri și în special calculările de interese să fie revăzute?
11. Se păstrează în mod corăspunzător jurnalele, registrele, însemnările și documentele scoase din folosință?

XV. *Diverse.*

1. Cum este sistemul de evidență al creditelor?
2. Sunt purtate registrele punctuos și à jour?
3. Sunt indicate în registrele de credit toate imprumuturile ipotecare de cont-curent și cambiale ale singuraticilor clienți?
4. Liberează institutul asigurații și cine păstrează blanchetele de cec ale institutului?
5. Se ocupă institutul cu afaceri de cont-curent pe lângă cecuri și cine păstrează documentele de asignare?
6. Sunt luate precauții, ca nici prin depășirea creditului votat și nici prin falzificări, institutul să nu se păgubească la operațiunile de cec.
7. La cari institute își plasează institutul banii de prisos și în ce formă?
8. Care este proporția între singuraticii rami de afaceri?
9. Este real inventarul din bilanț?
10. Alte comunicări.

Amanetarea „Maestrului“.

În Austria s'a încetățenit în timpul mai nou în cercurile comerciale așa numita „amanetare a Maestrului“, care constă în aceea, că comercianții ridică dela bănci, bancheri ori asociațiuni „anticipațiuni“ asupra pretenziunilor lor de condică (Buchforderung, könyvkövetelés), cu obligamentul ca îndată ce încasează pretenziunile din chestiune, imediat să transpună banii încuși la bancă, bancher etc. ca amortizare a anticipațiunii ridicate. Prin urmare „amanetarea Maestrului“ este numai figurată pentru că de fapt comerciantul nu-și amanetează însuș „Maestrul“ (registru), ci numai unele pretenziuni cuprinse în acesta și amanetarea are numai însemnătate simbolică, deoarece comerciantul nu predă, nu cedează, pretenziunile sale creditorului său, ci se îngrijește însuș de încassarea acelor.

Acest nou ram de afaceri au început a-l cultiva în Austria pe o scară întinsă chiar și băncile mari, spre avantajul numărășilor comercianți, cari neputându-și totdeauna mobiliza pretenziunile au ajuns înșiși adeseori în perplexități financiare, pe când acum prin „amanetarea Maestrului“ au posibilitatea de a evita perplexitățile și eventualele insolvențe.

La noi în țară încă a format adeseori obiect de discuțiune mobilizarea pretenziunilor de condică ale comercianților; s'au făcut chiar experimente cu acest nou soi de operațiuni; rezultate mai de seamă însă nu s'au obținut. Cauza este, că băncile și bancherii, cari erau aplicați a acorda anticipațiuni pe astfel de pretenziuni, cereau ca pretenziunile, cari formează baza anticipațiunilor, de fapt să se și transcrie asupra creditorului, ca comercianții să avizeze pe clienții lor despre transcrierea pretenziunii, cu adausul că plata să o facă la banca X.

Comercianții mai ambițioși nu se pot împăca cu ideia, ca în modul acesta să se tradeze înaintea clienților lor, că n'au capitaluri suficiente și mai bine preferă a se ajuta pe altă cale. De altă parte nici clienților nu le prea convine să fie îndrumați a-și plăti datoriile la mâna unei a treia persoane. Aducerea în publicitate a cesiunii s'ar putea evita astfel, că comercianții ar înștiința pe clienții lor, prin o simplă scrisoare, că au însărcinat cu încassarea pretenziunii lor banca X.; aceasta însă asemenea nu prea este pe placul debitorilor, iar comercianților creditori le cauzează și cheltuieli de incasso.

În Austria din contră nimeni nu are cunoștință, că cutare comerciant și-a amanetat pretenziunile de condică, ba nu o știu aceasta nici chiar debitorii comerciantului, căci n'au a plăti banii la o a treia persoană, ci tot la mâna creditorului lor propriu. Este prea natural, că baza acestor „amanetări a Maestrului“ o formează deplina încredere a băncii creditoare în onestitatea comerciantului, căci creditul acordat în modul acesta nu este alta decât un *credit pur per-*

sonal. Banca de regulă n'are nici o acoperire reală pentru anticipațiile acordate, ci se bazează singur numai pe promisiunea debitorului ei, cel mult poate pări pe acesta pe baza cambiei depuse eventual ca supraacoperire la bancă, o acoperire de altcum destul de problematică față de un comerciant, care voește să-și înșele creditorii.

Dacă cu tot rizicul, acest ram de operațiune este foarte răspândit în Austria, aceasta este o dovadă că între comercianții austriaci simțul de onestitate este foarte dezvoltat și când acesta va ajunge și la comercianții din Ungaria la acelaș grad înalt, atunci fără îndoială se va încetățeni și la noi amanetarea „Maestrului“.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 3 Noemvrie 1905.

Ultimo Octobree, care coincide cu scadența multor cupoane și a chirilor, ridică de regulă mari pretenziuni față de piața de bani; în anul acesta însă cererile au fost extraordinar de mari în piața internă; cauza este, deoparte că guvernul încă s'a văzut necesitat în urma ex-lex-ului a-și ridică o parte însemnată a bonurilor sale de bănci, iar de altă parte valorile ungare plasate în străinătate au început a se reîntoarce în cantități mari în țară. Toate acestea explică scumpetea banilor în piața internă de bani, unde discountul privat avariât între 4—5% și de aci în sus. Cât de intenzive au fost cătră ultimo înaintările la Banca Austro-Ungară ne-o arată și faptul, că la 31 Octomvrie a. c. banca de emisiune a avut K 7.374,000 bancnote supuse la contribuțiune.

Ce privește piața externă: în Londra discountul privat a variat între 4—4½% și în Berlin între 4½%—5¼%. Asemenea s'au scumpit banii și în Paris.

CRONICA.

„Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani ungare“ („A Magyarországi Pénzintézetek Országos Szövetsége“) și-a convocat adunarea generală ordinară pe 12 Noemvrie a. crt. în Budapesta, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Alegerea verificătorilor procesului verbal și al scrutătorilor de alegere. 3. Raportul anual al direcțiunii și al comitetului. 4. Aprobare încheierii anuale și deciziune asupra absoluturului. 5. Aprobarea budgetului pro 1906. 6. Intregirea direcțiunii și a comitetului și alegerea comitetului de supraveghiere. 8. Stabilirea contabilității și procedurii unitare la compunerea bilanțului. 8. Deciziune asupra propunerilor.

La aceasta adunare generală sunt binevăzuți și reprezentanții institutelor cari nu sunt membrii ai „Asociațiunii“.

Doritorii de a participa la adunarea generală pot uză de următoarele reduceri la prețul de călătorie: cu bilet de clasa II se poate călători în cl. I; cu bilet de cl. III în cl. II; cu jumătate bilet de cl. III. în cl. III. Se pot folosi și trenuri accelerate.

Biletele de legitimație se cer dela „Asociațiune“ în Budapesta (X Tükör-uteza 4).

*

Un nou ram de asigurare. În Stuttgart este pe cale a se înființa o mare societate de asigurare, unică în felul ei și care s'ar ocupa cu un nou ram de asigurare, necunoscut pân'acum: asigurarea membrilor comitetelor de supraveghiere dela diferitele societăți contra daunelor, ce i-ar putea ajunge din obligamentul lor de desdaunare. Când adecă un membru al comitetului de supraveghiere, care s'a asigurat la numita societate, ar fi judecat din partea tribunalului la desdaunare, suma de desdaunare ar avea să o plătească societatea. Capitalul societar al noiei societăți este proiectat cu 3 milioane marce, din cari s'ar plăti deocamdată numai 25%. În fruntea fundatorilor stă conzilierul comercial C. G. Molt, directorul executiv al societății „Allgemeine Deutsche Versicherungsverein“. Este întrebare dacă noua bancă are viitor; adunările generale nu aleg pe membrii comitetelor de supraveghiere, pentruca rezponzabilitatea materială să o transmită asupra unei societăți de asigurare, ci pentruca să 'și implinească conștiențioși agendele de control. În lipsa rezponzabilității materiale prea ușor se negliă obligamentele de control. Molt dealtcum a mai plâzmuit pe terenul asigurărilor câteva idei neexecutabile: asigurările împreunate cu împrumuturile ipotecare și asigurarea creditelor.

†

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor Române pe 1906 editat din însărcinarea Delegațiunii băncilor noastre a apărut în zilele acestea în formatul de până acum și se va expediă abonenților deja în zilele proxime. De astădată Anuarul are o extenziune de 10 coale și conține pe coala primă calendarul, cu indicarea terminelor ultime pentru administrarea contribuțiilor și competențelor erariale; tragerile la sorti și scadența cupoanelor a efectelor mai însemnate austro-ungare și române. Șematismul băncilor se extinde pe celelalte 9 coale și conține în ordine alfabetică toate institutele noastre financiare cu finele anului 1904, indicându-se la fiecare din ele: firma în toate limbile împritate, anul fondării, capitalul societar, prețul acțiunilor, prescripțiunea cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, ziarele oficiale; ramii de operațiune cu indicarea %, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de

